

Vergaderjaar 2021–2022

24 077

Drugbeleid

Nr. 489

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT EN VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 maart 2022

Met deze brief informeren wij uw Kamer over de uitwerking van de afspraken uit het coalitieakkoord betreffende het Experiment gesloten coffeeshopketen en de voortgang van het experiment. Hieronder gaan wij in op de stand van zaken met betrekking tot de telers, de planning van het experiment en de voortgang van de voorbereidingen van het experiment.

Uitwerking opgaven coalitieakkoord

We vinden het allereerst van belang te melden dat het experiment met de gedecriminaliseerde toevoer aan coffeeshops van op kwaliteit gecontroleerde wiet wordt voortgezet. In het coalitieakkoord zijn nadere afspraken gemaakt, die we nu aan het uitwerken zijn (Kamerstuk 35 788, nr. 77). De eerste opgave betreft uitbreiding van het experiment met een grote stad. Wel dient voor deelname van een elfde gemeente dient de wet- en regelgeving aangepast te worden. In de Wet Experiment gesloten coffeeshopketen (Kamerstuk 34 977) is nu vastgelegd dat maximaal tien gemeenten aan het experiment deelnemen en de betreffende tien gemeenten zijn aangewezen in het Besluit Experiment gesloten coffeeshopketen. De wetswijziging is in voorbereiding en het streven is om de wet- en regelgeving aan het einde van dit jaar te hebben aangepast. Bij de G4-gemeenten hebben wij interesse in deelname aan het experiment gepolst.

De tweede opgave betreft het vaststellen van criteria voor de beoordeling van de uitkomst van het experiment op het gebied van criminaliteit, volksgezondheid en preventie. Op dit punt zijn we bezig met de uitwerking hiervan. We zullen uw Kamer daarover voor de zomer informeren. De derde opgave betreft het aanbieden van het kabinetsstandpunt op basis van een evaluatieverslag over het experiment aan uw Kamer en de Eerste Kamer in 2024. We zijn op dit moment met de onderzoekers en de Begeleidings- en Evaluatiecommissie in gesprek over hoe het beste uitvoering gegeven kan worden aan deze opgave.

De vierde opgave uit het coalitieakkoord betreft het treffen van juridische en praktische voorbereidingen om na afloop van de experimenten zoveel mogelijk direct te kunnen handelen in lijn met de uitkomst hiervan. Hier zullen we de komende tijd invulling aan geven.

Stand van zaken telers en planning

Er zijn nu acht telers aangewezen. De verwachting is dat de negende en tiende teler ook snel aangewezen worden. De aangewezen telers zijn bezig met het opzetten van hun teeltbedrijf. De voorbereidingen bestaan onder andere uit het aankopen van de locatie, aanvragen van lokale vergunningen, contracten afsluiten met energieleveranciers en de bouw en inrichting van de teeltfaciliteit.

Op dit moment bevindt het experiment zich in de voorbereidingsfase. De telers, coffeeshophouders in deelnemende gemeenten, toezichthouders en gemeenten bereiden zich voor op de volgende fase: de overgangsfase. Tijdens de overgangsfase mogen de deelnemende coffeeshops de henneproducten van de voor dit experiment aangewezen telers verkopen, naast de gedoogde verkoop. De overgangsfase duurt zes weken en daarna volgt de experimenteerfase. Vanaf dat moment mogen de deelnemende coffeeshops uitsluitend henneproducten verkopen van de aangewezen telers. Het is de coffeeshops dan niet meer toegestaan om producten uit het illegale circuit te verkopen. De experimenteerfase duurt vier jaar.

In de Kamerbrief van 4 november 2021¹ hebben we aangegeven ernaar te streven om in de loop van de tweede helft van 2022 te starten met de overgangsfase. Inmiddels is helaas gebleken dat starten in 2022 niet meer reëel is. Hier speelt mee dat de selectieprocedure van de laatste telers langer duurt dan verwacht en een aantal telers problemen heeft met het verkrijgen van de locatie. Daarnaast kunnen de telers, met voortschrijdend inzicht, inmiddels een meer realistische inschatting geven van hun benodigde voorbereidingstijd.

Op basis van de nieuwe informatie over de voorbereidingstijd van de telers schatten wij in dat de overgangsfase kan starten in het tweede kwartaal van 2023, omdat dit het eerste moment is waarop naar verwachting de kwantiteit, kwaliteit en diversiteit van de geproduceerde hennep en hasjiesj voldoende is om de deelnemende coffeeshops volledig en bestendig te kunnen bevoorraden. Bij starten voordat het aanbod aan deze voorwaarden voldoet, bestaat het risico dat de voorraden van de coffeeshops leeg raken, de prijzen extreem stijgen en/of de consumenten ontevreden zijn over het nieuwe aanbod. Met als risico dat de consumenten uitwijken naar de illegale markt. Onze inzet is snel te starten met de overgangsfase, maar de weg naar de start blijkt hobbelig te zijn. Het constateren en oplossen van de uitdagingen en problematiek gedurende de voorbereiding is echter onderdeel van het experiment en geeft waardevolle inzichten over het doel van het experiment, hoe te komen tot een gesloten coffeeshopketen met op kwaliteit gecontroleerde hennep en hasjiesj. We monitoren het proces nauwlettend om te bezien of de planning nog steeds realistisch is. Hierbij zijn we steeds alert op mogelijkheden tot versnelling.

De overgangsfase start *daadwerkelijk* op de datum waarop de kwantiteit, kwaliteit en diversiteit van de geproduceerde hennep en hasjiesj voldoende is om de deelnemende coffeeshops volledig en bestendig te kunnen bevoorraden, en als wordt voldaan aan de voorwaarden van een

¹ Kamerstuk 24 077, nr. 484.

gesloten keten. Dit punt kan worden bereikt voordat alle telers gereed zijn om te leveren.

Het daadwerkelijke startmoment van de overgangsfase wordt in een ministerieel besluit vastgelegd en gepubliceerd in de Staatscourant. We zullen uw Kamer informeren over de voortgang. Als bijlage aan deze Kamerbrief is de tijdlijn van het experiment toegevoegd, die het onderscheid tussen de verschillende fases visueel maakt².

Bankrekening

Een aantal telers geeft aan problemen te hebben met het verkrijgen van een bankrekening. De banken zien bij deze telers belemmeringen om dienstverlening aan te bieden, voortvloeiend uit hun taken en verantwoordelijkheden vanuit de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. Met betrokken partijen, waaronder het Ministerie van Financiën, De Nederlandsche Bank, de betrokken banken en de telers zelf wordt gezocht naar oplossingen. Hierover zullen wij uw Kamer voor aankomende zomer berichten.

Voortgang voorbereiding experiment

Onderzoek

Het onderzoeksconsortium gaat de geslotenheid van de keten en de effecten op het gebied van criminaliteit, veiligheid, overlast en volksgezondheid monitoren. Het onderzoek wordt begeleid door een Begeleidings- en Evaluatiecommissie. In het najaar van 2021 is het onderzoeksconsortium gestart met de nulmeting, die de situatie voorafgaand aan het experiment in kaart brengt. Op een later moment worden vervolgens de effectmetingen vergeleken met de nulmeting, om te bezien welke effecten er opgetreden hebben als gevolg van het experiment. Aangezien veldwerk onderdeel is van de dataverzameling is de meting in verband met de coronamaatregelen eind vorig jaar gepauzeerd. Inmiddels is de dataverzameling hervat en naar verwachting is deze in april 2022 afgerond.

Track and Trace systeem

Het Track and Trace systeem, dat wordt ontwikkeld ter ondersteuning van het toezicht op de geslotenheid van de keten, is grotendeels klaar. In het Track and Trace systeem worden de hennep en hasjesj vanaf het productieproces tot en met de verkoop of afvalvernietiging gevolgd en geregistreerd. Het gebruik van dit Track and Trace systeem is verplicht voor alle telers en coffeeshophouders die deelnemen aan het experiment, met verschillende apps voor telers, inspecties en coffeeshops. Tijdens de ontwikkeling hebben de betrokken gebruikersgroepen input geleverd. Inmiddels hebben zowel de aangewezen telers, de landelijke toezichthouders (de Inspectie van Justitie en Veiligheid, IJenV, en de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit, NVWA), de gemeentelijke toezichthouders en de coffeeshops deel kunnen nemen aan een gebruikerstest. Tijdens deze test is gebleken dat het systeem werkt en toegankelijk is. Inmiddels werkt IJenV aan een set van rapportages waarmee zij de data in Track and Trace kan analyseren, onder meer noodzakelijk voor het «toezicht op afstand». De eerste teler(s) die gereed zijn zullen samen met de landelijke toezichthouders de eerste groep gebruikers van het systeem zijn. Met de start van de teelt van de eerste teler zullen de IJenV en NVWA dan ook starten met hun toezichthoudende taken.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Preventie

De ontwikkeling en implementatie van een aantal instrumenten die van belang zijn voor het preventiebeleid in de experimentgemeenten verloopt volgens planning. Zo heeft het Trimbos-instituut een conceptmodel Preventie- en Handhavingsplan Cannabis ontwikkeld dat het komende half jaar in twee experimentgemeenten als pilot getest zal worden en daarna ook gebruikt kan worden in andere gemeenten. Op basis van de ervaringen van de pilotgemeenten wordt het model zo nodig aangepast. Daarnaast is de tekst van de bijsluiters met gebruiksinformatie, die telers aan hun producten moeten toevoegen, geactualiseerd op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten.³ Andere in gang gezette activiteiten zijn de uitrol van diverse laagdrempelige online zelfhulpinterventies voor diverse doelgroepen met verschillende problematiek. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de instellingen voor verslavingszorg. Ook wordt er samen met de instellingen voor verslavingszorg gewerkt aan ondersteunende materialen voor de communicatie over het experiment met netwerkpartners (onderwijs, jongerenwerk) en inwoners (jongeren, ouders, coffeeshopbezoekers, overige geïnteresseerden). Dit gebeurt in de vorm van een FAQ-document en voorbeeldteksten.

Wijziging Regeling en Besluit

Op 16 februari jl. is een gewijzigde versie van de Regeling experiment gesloten coffeeshopketen gepubliceerd.⁴ Een voorstel voor wijziging van het Besluit experiment gesloten coffeeshopketen is eerder geconsulteerd en ligt op dit moment voor advies bij de Afdeling advisering van de Raad van State. Als gevolg van de voorgestelde wijzigingen van het besluit zal ook de regeling op enkele punten moeten worden aangepast. De verwachting is dat deze wijzigingen tezamen in april of mei in werking zullen treden.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.J. Kuipers

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

³ Deze bijsluiters is opgenomen als bijlage bij de Regeling experiment gesloten coffeeshopketen; die regeling zal hierop worden aangepast.

⁴ Stcrt. 2022, nr. 4952.